

URZĘDNIK w połączeniu z PRAWNIKIEM

DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Wychodzi
10. i 25. każdego miesiąca.

Prenumerata
miejscowa i zamiejscowa
wynosi:

rocznie 5 zł. — ct.
półrocznie 2 „ 50 „
kwartalnie 1 „ 25 „
miesięcznie — „ 45 „

Numery poszczególne
po — „ 25 „
Reklamacje nieopieczętowane wolne są
od opłaty pocztowej.

Redakcja
i administracja
we Lwowie
ulica Teatralna liczba 9

Ogłoszenia

jednorazowe przyjmują się za opłatą 6 centów, kilkorazowe za opłatą 5 centów, od wiersza drobnym drukiem.

Treść: Opodatkowanie płac urzędników. (Dokończenie). — Sądownictwo. Wspomnienie pośmiertne [ś. p. Ludwik Korytowski]. — Praktyka sądowa. [Księga orzeczeń n. Tr. s. N. 116. e. d. — Repertorium orz. Tryb. kasacyjnego]. — Administracja (Główne urzędy podatkowe. II. — Praktyka administr. [Orz. minist. — Zasady orzeczeń władz centr.] — Stosunki prawne urz. pań. e. d.) — Wiadomości potoczne. (Urząd podatkowy w Drohobyczu. — Nominacja prezydenta s. obw. w Rzeszowie. — Ogrody w Japonii. — Zemsta sowy. — Wróble w armacie. — Przyjaźń u zwierząt). — Wiadomości urzędowe (Opróżn. pos. — Mianowania. — Wyszczególnienia. — Ogłoszenia prywatne.
Odcinek. Ustawa drogowa.

Od Administracji.

Z poprzednim numerem rozpoczęliśmy ostatni kwartał bieżącego rocznika wydawnictwa. Prosimy o wczesne odnowienie prenumeraty, niemniej o nadesłanie wykazanych zaległości.

Opodatkowanie płac urzędników.

(Dokończenie z num. 18. i 19.)

W takim, jak go przedstawiliśmy, składzie rzeczy także taksa służbowa już z góry nie da się usprawiedliwić. Zdaje się też, że dla tego tylko umieszczono ją w patencie o taksach i stemplach z r. 1840, że — mieściła się w formie taksalnej z r. 1785. Przytem po prostu nie uwzględniono postępów, jakie wśród tego czasu poczyniły badania naukowe a nawet sama polityka finansowa i podatkowa. Jednakże dziejowa sprawiedliwość domaga się uznania, że późniejsze po owej normie z r. 1785 ustawodawstwo z pierwszej ćwierci bieżącego stulecia już łagodniejsze poglądy na taksę służbową ujawnia, które prawdopodobnie postępom powyższej wspomnianym przypisać należy. I tak dekretem kam. nadw. z 20 sierpn. 1807 r. uwolniono od opłaty taksy służbowej (Charakter-und Carentzaxe) tych podoficerów i szeregowców, którym nadano posadę pisarza urzędowego (Amstschreiber, w dobrach kameralnych). Według dekr. kamery nadw. z 12. maja 1808 r. adjuta praktykantów konceptów. u rządów krajowych i urzędów cyrkularnych wypłacać należy bez potrącania taksy

powyższej. Podług dekr. kancel. nadw. z 2. stycznia 1817 r. oficerowie ck. armii, którzy do cywilnej służby państwowej przechodzą, dopóty wolni są od uiszczania zwykłych taks, póki nie otrzymają płacy przewyższającej ich poprzednią pensję o jedną trzecią część. Jawnem jest tedy, że władze najwyższe uznały, iż godzi się i sprawiedliwym jest, by przynajmniej pobory najniższych stopni płac wolne były od opłaty taksy. Ponadto należy zważyć, że wówczas i po rok 1828 istniał osobny fundusz pensyjny przez państwo utworzony i zarządzany. W tych stosunkach taksa służbowa miała przynajmniej niepoślednią wartość przymusowej wkładki oszczędności ku pomnożeniu i zabezpieczeniu tego funduszu. Gdy zaś w roku 1840 fundusz pensyjny dawno już nie istniał, przeto odpadła już dawno także ta, zresztą więcej drugorzędna, względna, przyczyna, usprawiedliwiająca pobieranie tych taks.

Wobec tego wszystkiego ustanowiona właśnie przez Izbę posłów komisja dla pragmatyki służbowej powinna uważać to za rzecz nader nagłą i niezbędną, by także kwestję taksy służbowej i w ogóle opodatkowania płac najdokładniej rozpatrzyła i rozwiązała ją odpowiednio do teraźniejszego stanu polityki finansowej i podatkowej i przy sprawiedliwym uwzględnieniu interesów stanu urzędniczego.

Kończąc to omówienie nie możemy nie zwrócić uwagi na fakt rzeczywiście zdumiewający, że właśnie owe rzeczywiście, a niewątpliwie zupełnie usprawiedliwione taksy od owych innych „nadań z łaski“, o których mówi patent o taksach i stemplach z r. 1840, po

dziś dzień, po upływie prawie pół wieku, po większej części jeszcze według ówczesnego wymiaru bywają pobierane, — co sprawę taks istotnie jako pasierba austriackiego ustawodawstwa przedstawia. Wszak porusza się wszelkie władze umysłu na to, by równowagę w budżecie państwowym sprowadzić przeróżnymi nowelami: „należytościowemi“, „o częściowym opodatkowaniu giełdy“, „o podatkach bezpośrednich“, „o opodatkowaniu nafty“ i t. p. przedłożeniami ustawodawczemi, którym niejedne, wcale uzasadnione wątpliwości mianowicie pod względem możliwości pomnożenia przez nie dochodów i w ogóle ich przeprowadzenia, jak też pod względem ich sprawiedliwości i stosowności zarzucić się dadzą. A natomiast zupełnie się pomija opłaty, całkowicie usprawiedliwione, które dotyczą nadzwyczaj wdzięcznego przedmiotu opodatkowania, gdyż mającego swe źródło w próżności ludzkiej (jak to ma miejsce przy największej części godności, przy nadaniach szlachectwa), — które także ze stanowiska racjonalnej polityki podatkowej wszelką krytykę wytrzymują, — a które nadto w obec różnicy stosunków bez wszelkiego wahania nawet bardzo znacznie dadzą się podwyższyć. Proste porównanie stopy podatkowej wszelkich bez różnicy opłat państwowych, jak takowa w r. 1840 istniała, z dzisiejszą, — a zestawienie z nią wysokości owych taks w r. 1840 ustanowionych, dotąd niezmienionej — podaje wynik tak jaskrawy, że zaiste dziwić się należy, iż dotąd nikomu na myśl nie przyszło, te różnorodne rzeczywiste „taksy za nadania z łaski“ choćby tylko w tym samym

podwyższyć stosunku, w jakim to co do innych kategorii podatku nastąpiło. Byłby to podobno dzielny a wcale łatwy i słuszny środek zaradzenia deficytowi, a wtenczas z pewnością odpaśćby mogło wszelkie opodatkowanie plac urzędników.

SĄDOWNICTWO.

Wspomnienie pośmiertne.

Rzeszów 12. paźd. 1885 r.

Dnia 8. b. m. zakończył swój żywot po długiej i ciężkiej chorobie c. k. podkomorzy i prezydent tut. c. k. Sądu obwodowego **Ludwik Kurytowski.**

Pogrzeb odbył się dnia 10. b. m. przy znacznym udziale publiczności wszystkich warstw.

Ludwik z Korytowa Korytowski herbu Mora, syn Leona Jana Kantego Korytowskiego sędziego wyższego Sądu Krakowskiego, urodził się w Krakowie dnia 20 Sierpnia 1832, uczęszczał tamże do szkół a po ukończeniu studiów prawniczych w r. 1853 wstąpił do praktyki sądowej przy Trybunale w Krakowie. W roku 1855 został auskultantem przy sądzie krajowym w Krakowie a w roku 1858 aktuarjuszem przy c. k. urzędzie powiatowym w Dąbrowy. W roku 1860 zaawansował na adjunkta przy Sądzie krajowym w Krakowie, a następnie przy Urzędzie powiatowym w Wojniczu W r. 1868 został Sędzią powiatowym w Dąbrowy, gdzie przez 6 lat tak skutecznie urzędował, że tamt. Rada gminna poczuła się do obowiązku ndzielenia mu honorowego obywatelstwa. W roku 1873 został Radcą pierwotnie przy sądzie kolegialnym w Tarnowie, następnie w drodze zamiany przy sądzie krajowym w Krakowie.

W roku 1880 otrzymał godność c. k. podkomorzego, a w grudniu 1884 miano-

wany Prezydentem Sądu obwodowego w Rzeszowie

Jakkolwiek u nas tylko krótki czas urzędował, bo zaledwie pare miesięcy, to przecież wiadomo każdemu, że przez cały czas swojej służby odznaczał się we wszystkich gałęziach sądownictwa zawsze staranną i skuteczną pracą, koleżeńską uprzejmością i uczynnością.

Cześć jego pamięci!

Praktyka sądowa.

Księga orzeczeń

Najwyższego Trybunału sądowego.

Nr. 116.

(Ciąg dalszy z num. 19.)

Za potwierdzeniem tego pytania przytoczono, mianowicie w orzeczeniu plenarnem z 13. grudnia 1870 r. l. 13836 którym równobrzmiące negatywne orzeczenia w skutek nadzwyczajnego rekursu rewizyjnego c. k. prokuratorji skarbowej w Pradze zmieniono, co następuje: Przyznanie należyciściom w podatku zarobkowym i dochodowym prawa pierwszeństwa jako podatkom już tem jest usprawiedliwione, że takowe ze sprzedanej w drodze egzekucji realności młynarskiej mają być opłacane, zatem już dla tego żadna nie zachodzi przyczyna ustawowa, dla którejby te kwoty podatkowe inaczej aniżeli właściwe podatki gruntowe miały być uważane; przemawia za tem i ten także wzgląd, że według dekr. nadw. z 16 września 1825 r. N. 2132 Zb. pr. s., trzyletnim zaległościom podatków monarchicznych, nie rozróżniając ich rodzajów, także po za konkursem z odwołaniem się do §. 450 k. c. zapewniono ustawowe prawo zastawu, w §. 16. ust. konk. potwierdzone, a 2. ustęp tego dekr. nadw. postanawia, iż także przy egzekucyjnej przedaży o ich uiszczeniu pamiętać należy, która to zasada także w dekr. nadw. z 2. listopada

1831 r. N. 2533 jest wypowiedziana. Powtarza ją jednak także patent z 31 grudnia 1812 o pod. zarobkowym, słowy, że pod względem podatku zarobk. w wypadkach konkursu skarb państwa te same prawa ma sobie zastrzeżone, jakie mu co do reszty podatków monarchicznych również przysługują. Zastosowanie tej zasady w wypadkach, w których rozchodzi się o rozdzielnie ceny kupna uzyskanej za realność w drodze egzekucji sprzedanej, dla tego okazuje się wskazaniem, że przepisany w pat. o pod. zar. zwyczajny środek egzekucji ku ściąganiu zaległości w pod. zar., — mianowicie egzekucja wojskowa, a w ostatecznym razie zajęcie i sprzedaż ruchomości opodatkowanego, z uwzględnieniem narzędzi i przyrzędów do wykonywania przemysłu służących — nie może wtenczas być zastosowanym, gdy nastąpiła egzekucyjna przedaż realności do której prowadzenie przemysłu jest przywiązane, przyczem z natury rzeczy sprzedano także narzędzia i przyrzędy do wykonywania przemysłu służące, jako stanowiące przynależność realności — jak w niniejszym wypadku maszyny i przyrzędy realności młynarskiej, jako jej przynależność, — gdzie przeto trudnoby także dopatrzeć dostatecznego powodu, dla któregooby skarbowi pań. nie miało być przyznanem owe prawo pierwszeństwa, jakie mu w innych wypadkach przy ściąganiu podatków przysługuje.

Zasada, że przemysłowości osobiste li tylko do osoby uprawnionego są ograniczone, że przeto li tylko tenże, póki trwa jego uprawnienie, jako do opłaty podatku obowiązany może być uważany, doznała także w dekr. kanc. nadw. z 12. lipca 1842 r. l. 19555 ważnej zmiany przez końcowe onegoż postanowienie, że mianowicie samo przez się rozumie się, iż podatku zarobk. o ile tenże w czasie otwarcia konkursu był już zapadłym, lub o ile masie konkursowej z dalszego prowadzenia przemysłu przez uprawnionego doń dalsza jeszcze korzyść jaka byłaby urosła, przeciw masie konk. domagać się należy; o zastosowaniu zaś tego postanowienia przy rozdzieleniu ceny kupna uzyska-

Ustawa drogowa.

Sankcjonowana dnia 7. sierp. r. b. nowela do ustawy drogowej, opiewa jak następuje:

Art. I. Postanowienia §§ 11, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 25, 26, 27, 28 i 31 ustawy krajowej z dnia 18 sierpnia 1866 dz. u. k. Nr. 15 z 1867 roku w dotychczasowem brzmieniu zostają uchylone i mają opiewać jak następuje:

§ 11. Koszta budowy i utrzymania drogi krajowej ponosi fundusz krajowy.

Czy i w jakiej mierze powiaty, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno przyczyniać się mają do tych kosztów, oznaczonem będzie przy uznaniu drogi za krajową (§. 2) w każdym pojedynczym wypadku ustawą krajową.

Koszta budowy i utrzymania dróg powiatowych ciążyą na funduszach właściwego powiatu, a rada powiatowa winna corocznie uchylać dotację potrzebną do utrzymywania tych dróg w dobrym stanie.

Czy i w jakiej mierze gminy i obszary

dworskie, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno przyczyniać się mają do kosztów budowy tych dróg prestacjami, oznaczy rada powiatowa w każdym poszczególnym wypadku (§. 26 u. 3).

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych tak na gruntach gminy, jak obszaru dworskiego mają być pokrywane:

a) prestacjami w §§. 12, 14, 15 i 16 wskazanymi,

b) dodatkiem do podatków (§. 12. ust 3),

c) zasiłkiem z powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 13).

§. 12. Prestacje na rzecz dróg gminnych wymierza się w sposób następujący:

Od każdego numeru domu, położonego w gminie wiejskiej lub na obszarze dworskim, i od każdej rodziny a względnie partji prowadzącej samoistne gospodarstwo domowe a zamieszkałej w gminie miejskiej, odrabiać należy rocznie cztery dni piesze.

Kto opłaca podatek bezpośredni przepisany w gminie lub na obszarze dworskim, uiszcza rocznie, oprócz prestacji powyżej oznaczonej, 3 procent dodatku do podatków bezpośrednich.

Obszar dworski winien nadto wydać potrzebny do budowy i utrzymania dróg gminnych materiał drewniany, o ile przeciętna wartość tegoż nie przewyższa w ciągu roku 5 prc. dodatków do opłacanych przez obszar dworski podatków bezpośrednich. Koszta dowozu materiału drewnianego mają być pokryte środkami wskazanymi w §. 11. lit. a) i c)

Zarządowi drogowemu wolno będzie, w razie uznanej przez niego potrzeby, zmienić robotę pieszą na ciągłą, w stosunku trzech dni pieszych do jednego dnia parokonnego, a dwóch dni pieszych do jednego dnia parobydłanego zaprzęgu.

Zamiany takiej żądać można tylko od kontrubenta posiadającego potrzebny inwentarz roboczy i uiszczającego prestacje w naturze.

Gdyby ilość prestacji w pewnej miejscowości przewyższała potrzebę, natenczas może Rada powiatowa, za przyzwoleniem Wydziału krajowego, zniżyć na rok jeden wymiar prestacji.

§. 13. Jeżeli prestacje i inne źródła funduszy dróg gminnych nie wystarczają

nej za realność do której prowadzenie pewnego przemysłu jest przywiązane, również nie może być wątpliwość, ponieważ wartość machin i przyrządów służących do prowadzenia przemysłu część ceny kupna za ową realność uzyskanej stanowi.

Ze wreszcie te same zasady odnoszą się także do podatku dochodowego, wypowiada §. 31. ces. pat. z 29 października 1849 r. słowy: „Ściągnięcie podatku dochod. nastąpi w drodze dla ściągnięcia podatków bezpośrednich przepisanej przez władze dla ściągania ich ustanowione, za pomocą środków ku ściągnięciu podatków bezpośrednich według ustawy dozwolonych.“

Przy ocenieniu tej kwestji i przy wydaniu orzeczenia u wstępu podanego i wpiśnięcia go do księgi orzeczeń najwyższy Trybunał sądowy wychodził z uwagi, że jakkolwiek wszelkie należy mieć staranie o pierwszorządne ściąganie zaległości w podatkach monarchicznych, to jednak nie można przy tem pominąć nie mniej naglącego starania o utrzymanie kredytu hipotecznego i że właśnie ten ostatni przez istnienie uprzywilejowanych praw pierwszeństwa, które przy zaspokojeniu z ceny kupna realności w drodze egzekucji sprzedanej poprzedzać mają wszelkie wierzytelności tabularne, których objętość jednak z księgi publicznej nie jest widoczną, dotkliwą ponosi szkodę; wierzycielom bowiem właśnie dla tego, że nie wiedzą, co ma im poprzedzać z tytułu uprzywilejowanych praw pierwszeństwa, odjęta jest możność ocenienia z jakąkolwiek pewnością, jakie bezpieczeństwo majątek hipoteczny posiada jeszcze zdoła dla kredytu udzielić się mającego.

Z tąd wynika konieczność ścisłego pomiaru i tłumaczenia owych postanowień ustawowych, które przy rozdzieleniu ceny kupna realności w drodze egzekucji sprzedanej zaległościom podatkowym uprzywilejowane prawo pierwszeństwa przed wierzytelnościami tabularnymi przyznają.

Już w patencie z 1. września 1765 r. o instytucji ksiąg publicznych („Fürmerkungs-

institut“ — Codex austriacus VI. §§. 13. 16. pagina 748) w celu ochrony tyle ważnego kredytu rzeczowego li tylko tym daninom krajowym na ruchomości ciężącym, które z ostatnich lat trzech pochodzą, których wysokości tedy nietrudno dojść wierzycielom prywatnym, prawo pierwszeństwa przyznano, tak jednak, że zaległość ściągnąć można li tylko z tej nieruchomości, na której ona ciąży, nie zaś także z innej, chociażby do tego samego właściciela należała; a zarazem wypowiedziano, że wszelkie inne prawa pierwszeństwa zupełnie mają być zniesione, ponieważ nie dadzą się pogodzić z ważnym celem, jaki przy zaprowadzeniu tej instytucji miano przed oczyma.

Tak samo stanowi dekr. nadw. z 16. września 1825 r. N. 2132 Zb. pr. s., że trzyletnie zaległości podatków monarchicznych także po za konkursem są zabezpieczone potwierdzeniem w §. 450 k. c. i §. 16. ust. konk. ustawom prawem zastawu na nieruchomości, z której podatki te miały by być płacone, że przeto także przy sprzedaży w drodze egzekucji przedsięwziętej o zaspokojeniu tychże pamiętać należy, że natomiast inne, w razie konkursu uprzewilejowane, atoli żadnego ustawowego prawa zastawu na poszczególnie mającej pretensje przy rozdzieleniu ceny kupna majątności po za konkursem sprzedanej żadnego nie mogą doznać uwzględnienia.

Ze ten dekret nadw. w szczególności tyczy się podatku gruntowego z nieruchomości przypadającego, wypowiada dekr. nadw. z 14 lutego 1840 r. N. 409 Zb. pr. s., gdy tamże dekr. nadw. z 16 września 1825 r. N. 2132 Zb. pr. s. wyraźnie jest zaliczony dostaw o prawie pierwszeństwa podatku gruntowego stanowiących, a zarazem jest postanowione, że zaległościom podatkowym dłużej jak trzy lata zalegającym li tylko prawo zastawu po wierzycielach hipotecznych ma przysługiwać.

W związku z tem zostają przepisy ustawy konkursowej z 25 grudnia 1868 r. N. 1. Dz.

pr. p. z r. 1869, gdy według §§. 31 i 41 podatkom za ostatnie trzy lata przed otwarciem konkursu zaległym wtenczas tylko prawo do odrębnego zaspokojenia z nieruchomości lub z majątku kopalnianego przysługuje, jeżeli podatki te z samej że nieruchomości lub kopalni mają być płacone, inne zaś zaległości podatkowe według §. 43 do wspólnej masy konkursowej do pierwszej klasy wierzycieli konkursowych są przekazane. (Dok. nast.)

Repertorium orzeczeń Najwyższego Trybunału sądowego.

N. 121 *).

Protokołowana firma w Pradze wniosła przeciw handlarzowi żelaza zamieszkałemu na jednym z przedmieść Wiednia do sądu powiatowego pozew o zapłatę 583 złr. 86 ct., żądając wdrożenia postępowania w myśl dekr. nadw. z 7. maja 1839 Nr. 358 Zb. pr. s.

Na to Sąd powiatowy wyznaczył termin z odwołaniem się na §. 298 p. u. s. i dekr. nadw. z 7. maja 1839 r. Nr. 358 Zb. pr. s.

Na rekurs pozwanego, który zaprzeczył istnieniu warunków wprowadzenia postępowania egzekutywnego i żądał zasądzenia powódki na zwrot kosztów rekursu, wyższy Sąd krajowy zmienił uchwałę I. Sądu w tym kierunku, że pozew jedynie do ustnego postępowania dekretować należy, nie przyznał jednak kosztów rekursu, ponieważ nie zachodzi żaden z wypadków w ustawie przewidzianych w których na zwrot kosztów orzec należy.

Na rekurs rewizyjny powódki, która żądała utrzymania w mocy uchwały I. Sądu i zwrotu kosztów rekursu rewizyjnego, najwyższy Trybunał sąd. przywrócił uchwałę I. Sądu i orzekł, iż rozstrzygnięcie co do kosztów rekursu rewizyjnego zastrzeżonem pozostaje ostatecznemu orzeczeniu w sporze; ponieważ dopiero przy ostatecznym orzecze-

*) N. 120 zob. w num. 19. str. 148 z r. b.

na budowę i utrzymanie tychże dróg w pewnej miejscowości, natenczas niedobór pokryty będzie zasiłkiem z powiatowego funduszu dróg gminnych, na rzecz którego obowiązana jest rada powiatowa uchylać corocznie dotację potrzebną (§. 26 u. 4).

Do funduszu tego wpływają dodatki do podatków (§. 12 u. 3) tudzież dochody z wykupna nieużytych w ciągu roku prestacji i z nieużytych opłat pieniężnych (§. 14).

§. 14. Za podstawę do obliczania prestacji rocznej, służyć będą spisy domów i rodzin, względnie partyj.

Spisy takie będą układane pod kontrolą wydziału powiatowego przez organa miejscowe (§. 28, ust. 3 i 4) co trzy lata według stanu, jaki się znajdował w gminie i na obszarze dworskim d. 31 Grudnia.

Prestacje winien zarząd drogowy w miarę potrzeby zużyć rok rocznie w całości oraz nieuiszczone w terminie prestacje wykonać bez zwłoki na koszt obowiązanych. Nie użyte w ciągu roku prestacje mają obowiązani do dni 30 po ukończonym roku spłacić według cen wykupna (§. 16) a kwotę pieniężną ztąd, jakoteż z nieużytych spłat

pieniężnych powstała, naczelnik gminy i przełożony obszar dworskiego, wnieść mają bez zwłoki do kasy wydziału powiatowego (§. 27. ust. 3).

Prestacja w naturze ogranicza się na terytorjum gminy wraz z obszarem dworskim, jedną stanowiących miejscowość, wolno wszakże zarządowi drogowemu użyć roboty ciągłej do dostawy materiałów znajdujących się w innej miejscowości, z warunkiem, że dostawa ta skuteczną być może w ciągu jednego dnia.

Jeżeli kontrybuent nie chce lub nie może wykonać osobiście robocizny prestacyjnej, natenczas zastąpić go może w uiszczeniu powinności drogowej tylko osoba zupełnie uzdolniona do tej roboty.

Osoby, które nie ukończyły ośmnastego roku życia, albo też w skutek starości niezdolne są do pracy, nie mogą zastępować nikogo w odbywaniu powinności drogowych.

§. 16. Każdy do prestacji obowiązany (§. 12) może się od niej wykupić spłatą jej wartości, na podstawie ceny, ustanowionej przez Radę powiatową, (§. 26 ust. 5) a to

w przeciągu sześciu tygodni od dnia ogłoszenia ceny wykupna.

§. 18. Do budowy albo rekonstrukcji drogi powiatowej lub gminnej, ważnej pod względem komunikacji a zbyt kosztownej dla powiatu, udzielane być może wsparcie z funduszu krajowego.

§. 19. Jeżeli droga krajowa lub powiatowa przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów jako to: na budowanie ścieków, kanałów lub bruku, całą ztąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada.

Jeżeli użytkowanie kopalń i kamieniołomów, lub inne przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne, albo też przedsiębiorstwo mające na celu eksploatację lasów, nieomyślną drogę powiatową lub gminną niezwykłym sposobem zużywa lub psuje, obowiązany będzie przedsiębiorca do osobnych datków na rzecz tej drogi.

Wysokość tych datków i sposób ich uiszczania należy oznaczyć dobrowolną ugodą między Wydziałem powiatowym a stroną.

niu sędzia będzie mógł ocenić, czy wniesienie rekursu do skutecznej praw ochrony było konieczne, ponieważ dalej z ustępu 2, §. 24 ustawy z dnia 16. maja 1871 Nr. 69 Dz. u. p. wypływa, że stronie w całości spór wygrywającej należy się także zwrot tych kosztów, które urosły na zarządzenia prowadzenia procesu dotyczące, o ile wyjednanie tych zarządzeń w ogóle okaże się koniecznym do skutecznego dochodzenia lub obrony praw, ponieważ więc wygrywający ostatecznie spór nie może na utratę kosztów na taki środek prawny użytych jedynie dlatego być narażonym, że co do kwestji dopuszczalności lub niedopuszczalności zarządzenia nie odbyła się poprzednio rozprawa między stronami spór wiodącemi, owszem jest to treści i duchowi V. rozdziału ustawy z 16. maja 1874 Nr. 69 dz. u. p. odpowiedniem, aby w sprawach spornych wygrywającemu w drodze rekursu zaraz przy załatwieniu rekursu przyznawano zwrot koniecznych kosztów w tych wszystkich wypadkach, w których zupełna przegrana strony nie dopiero z ostatecznego wyroku wynika, lecz raczej już z wyniku rekursu bezpośrednio wypływa.

Zarazem uchwalono wpisać do Repertorium orzeczeń następujące zdanie prawne:

Także w razie gdy poprzednio nie odbyło się postępowanie kontradyktoryjne, należy stronie która w sporze rekurs swój wygrywa, przyznać w uchwale dotyczącej kosztu rekursu o tyle o ile nie rozchodzi się o zarządzenie dotyczące jedynie prowadzenia procesu, w którym to wypadku orzeczenie co do zwrotu kosztów rekursu ostatecznemu rozstrzygnięciu zastrzec należy.

Posiedzenie z d. 5. maja 1885 l. 5369. Senat III.

N. 122.

W rozprawie o uznanie wykonalności wyroków król. Sądu krajowego w Ansbach z 5 lutego 1883 i 14 lutego 1884, wydanych w sprawie A. przeciw B, żądał B. polecenia powodowi A., by złożył kaucją aktoryczną 500 zlr. W skutek tego Sąd I. instancji wyznaczył termin do przesłuchania A.

Jeśli nie przyjdzie ugoda do skutku, orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Wysokość tych datków ma być zastosowaną do tej miary, w jakiej zużycie drogi przez przedsiębiorstwo powiększa koszt jej utrzymania.

§. 25. Wydział krajowy prowadzi w granicach niniejszej ustawy naczelną nadzór nad kierunkiem, budową i utrzymaniem wszystkich innych dróg publicznych nie rządowych tudzież nad ich funduszami, wydaje potrzebne w tym celu instrukcje tak administracyjne i rachunkowe, jako też techniczne i czuwa nad ściśłem wykonywaniem przepisów istniejących.

Jeżeli Wydział powiatowy zaniedbuje drogi powiatowe, lub nie wykonywa należyte nadzoru nad drogami gminnymi, albo w sposób nieodpowiedni używa prestatcji i funduszy drogowych, natenczas Wydział krajowy wydaje stosowne zarządzenia, a w razie potrzeby przez siebie uznanej ustanowi za zgodą politycznej władzy krajowej na koszt powiatu swój własny organ w celu zastępowania Wydziału powiatowego.

Na rekurs tego ostatniego zniósł wyższy Sąd krajowy uchwałę zaskarżoną i odmówił żądaniu B z uwagi, że gdy według §. 406 p. pr. c. żądanie złożenia kaucji aktorycznej pod przypuszczeniami tego paragrafu tylko przy pierwszych skargach jest dopuszczalne, podanie o uznanie wykonalności wyroków wydanych przez kr. Sąd krajowy w Ansbach za pierwszy pozew uznane być nie może, na nie postępowania kontradyktoryjnego nie wdraża się, lecz proszący ma tylko wykazać istnienie warunków potrzebnych do uznania wykonalności w myśl dekr. nadw. z 18. maja 1792 Nr. Zb. u. s. z 15. lutego 1805 Nr. 711 Zb. u. s.

Przeciw temu wniósł B. rekurs rewizyjny który c. k. najw. Trybunał sąd. odrzucił z uwagi, że ustanowienie kaucji aktorycznej w myśl §. 406 p. pr. c. tylko w wypadku sporu pozewem wszczętego może być żądane, że w danym wypadku nie ma być prowadzony nowy spór o pretensją przedłożonym wyrokiem rozstrzygniętą, lecz li tylko ma być orzeczonym o wykonalności tego wyroku, że postępowanie w celu stwierdzenia warunków wykonalności zagranicznego wyroku stósować się ma do ustaw krajowych i że postępowanie wdroyć się mające w myśl dekr. nadw. z 18 maja 1792 Nr. 16 Zb. pr. s. i 15 lutego 1805 Nr. 711 Zb. pr. s. nie może na równi być stawiane z postępowaniem skargą wdroyzonym.

Zarazem uchwalono wpisać do Repertorium orzeczeń następujące zdanie prawne:

W postępowaniu o uznanie wykonalności wyroku zagranicznego nie można żądać złożenia kaucji aktorycznej.

Posiedzenie z 12 maja 1885 l. 5626 z r. 1884 r. Senat V.

Zasady orzeczeń Tryb. k a s a c y j n e g o.

(Ciąg dalszy z num. 17.)

9. [Do §§. 171 i 183 kod. kar.]. — Sługa, który z polecenia swego słuźbodawcy u obcych przedmiot jaki odbiera i takowy sobie przywłaszcza, popełnia tem kradzież. Raz bowiem

Jeżeli Rada powiatowa nie ustanowi ceny wykupna prestatcji w należywym czasie (§. 26—5), natenczas dokona tej czynności Wydział krajowy, który obowiązany jest również przedsięwziąć stosowne środki za radcze, jeżeli Rada powiatowa nie uchwali funduszy i dotacyj, wskazanych w §. 26—2) i 4).

Wydział krajowy rozstrzyga spory między Radami powiatowemi co do kierunku dróg powiatowych, również jak co do środków, któremi każda z nich do budowania i utrzymania takowych przyczyniać się ma, nakoniec rozstrzyga sprawy drogowe w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 26. Rada powiatowa stanowi:

- 1) o budowie i kierunku nowej drogi powiatowej, o zmianie kierunku lub zaniechaniu drogi istniejącej i zawiadania o tem Wydział krajowy (§. 7):
- 2) o funduszach potrzebnych do budowania i utrzymania dróg powiatowych;
- 3) o prestatcjach gmin i obszarów dworskich do dróg powiatowych;
- 4) o dotacji potrzebnej na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 27 u. 3);

posiadanie w znaczeniu prawa karnego nie należy tłumaczyć według postanowień kod. cyw., lecz rozumie się przez nie tylko możliwość wyłącznie rzeczą dysponowania; powtóre nabycie posiadania nawet według prawa cyw. nastąpić może przez zastępców (§. 337. k. c.).

W danym wypadku zarząd dóbr w każdym czasie był w możności dysponowania towarem z P. do C. wiezionym, gdyż mógł parobkom, którzy wozowi towarzyszyli, przesłać stosowne polecenie, jak też w tym wypadku zarządca dóbr parobków osobiście przy powrocie dozorował. Z tego też powodu uważać należy prawo dyspozycji parobków za wykluczone, ponieważ każdej chwili można im było przeszkodzić w czynności jakiej dyspozycyjnej. Nie można tu mówić o przechowaniu rzeczy przez parobków lub o powierzeniu im rzeczy, gdyż mieli jedynie zadanie, towar odebrać i przywieść do dworn. Rozchodziło się jedynie o wykonanie czynności słuźbowej, nie zaś o jaki stosunek kontraktowy (depozyt §. 958 k. c.). Leży to w zamiarze ustawodawcy, by słuźe dla tego, że podaną sobie ma sprzyjającą sposobność, w razie nadużycia jej ostrzej karać; nie można tedy przypnieść, iżby przyjęcie łagodniejszej karze ulegającego czynu przeniewierzenia w niniejszym wypadku odpowiadało ustawie i okolicznościom czynu. — (Orz. Tr. kas. z 17. stycz. 1885 r. l. 9660 [729 Zb.]. — Ger. Z. num. 51 z r. 1885).

10. [—] Pieniądze przez knpczyka pobierane są do chwili złożenia ich w kasie, jemu powierzone, ponieważ, póki nie są złożone do kasy sklepowej, nie znajdują się w zachowaniu pryncypała, z kąd tedy przywłaszczenie ich sobie nie można nważać za usunięcie z posiadania, lecz za przetrzymanie rzeczy powierzonej. — (Orz. Tr. kas. z 9. lutego 1885 r. l. 13913 ex 1884. — Dz. rzp. min. spr. N. 39 ex 1885).

11. [Do §. 181. k. k.]. Przeniewierzenie jakichkolwiek pieniędzy gminnych przez burmistrza ulega karze z §. 181 k. k.. Taksamo jak zarząd majątkiem gminnym należy do samoistnego zakresu działania gminy, tak i policja lokalna doń należy; a tak jak nie ulega wątpliwości, że wykonywanie policji z powodu że zachodzi tutaj wzgląd na porządek publiczny

5) o corocznej cenie wykupna prestatcji, uchwałą przynajmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem każdego roku administracyjnego powziąć się mającą.

Rada powiatowa oznacza na podstawie preliminarzy przedłożonych przez zarządy drogowe te obszary dworskie, w których przeciętna wartość potrzebnego materiału do utrzymania dróg gminnych przewyższa 5 prc. dodatków do opłacanych podatków bezpośrednich (§. 12 ust. 4) i stanowi o pokryciu tej nadwyżki z funduszu powiatowego dróg gminnych.

§. 27. Wydział powiatowy:

- 1) prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych;
- 2) nadzoruje urzędy gminne i obszary dworskie, co do budowy i utrzymania dróg gminnych i kieruje odnośnemi czynnościami miejscowego zarządu drogowego (§. 28 ust. 3 i 4) a w razie zaniedbania zarządca co uzna za stosowne;
- 3) zarządza powiatowym funduszem dróg gminnych, przedkłada corocznie radzie powiatowej preliminarz potrzeb, które

przedstawia się jako czynność rządowa po myśli §. 101 k. k., tak też i nie mniej ważnego interesu rządu i państwa dotyka utrzymanie majątku gminnego i należyty nim zarząd. Agendy, jakie naczelnik gminy w tym kierunku w moc swego stanowiska nrzędowego obejmuje, są przeto natury publiczno-prawnej i nie mogą na równi być uważane z zarządzaniem majątkiem prywatnym. — (Orz. Tr. kas. z 20 marca 1885 r. l. 252. — Dz. rzp. m. spr. N. 41 z r. 1885).

12. [Do §. 199 lit. a. k. k.]. Do istoty czynu zbrodni krzywoprzysięstwa wystarcza, gdy choćby tylko jedno zdanie roty przysięgi coś, co w obec przysięgającego jest nieprawdą, zawiera. — (Orz. Tr. kas. z 22. maja 1885 r. l. 2152. — Prawnik cz. str. 418 z r. 1885).

13. [Do §. 306 k. k.]. — Wyrazem „miejsca grobowe“ („Grabstätten“) ustawa wszystko chciała oznaczyć, co z grobami wprost jest związane i służy do oznaczenia osoby pochowanej i do wyrażenia przywiązania i ofiarności pozostałych dla pochowanego. Wpływa to nietylko z ducha lecz i z brzmienia §. 306. k. k., który rozróżnia między „miejscami grobowymi“ („Grabstätten“), a grobami („Gräber“). Krzyż należy przeto uważać jako część miejsca grobowego. — (Orz. Tr. kas. z 21. stycznia 1885 r. l. 12951 [782 Zb.]. — Ger. Z. N. 54 z r. 1885).

24. [Do art. VI. ust. z 27. grud. 1862 r. N. 8. dz. pr. p. z r. 1863]. Odpowiedź potakująca na wezwanie i propozycję zakupienia głosów wyborczych nie jest jeszcze nakłanianiem do kupna głosów. — (Orz. Tr. kas. z 15. maja 1885 r. l. 1931. — Ger. H. N. 26. z r. 1885).

ADMINISTRACJA.

Główne urzędy podatkowe.

II.

Według dawniejszego podziału odróżniano urzędy podatkowe według

- z tego funduszu mają być pokryte i wyznacza zasiłki w myśl §. 13;
- 4) kieruje budową i dozoruje utrzymanie drogi krajowej w granicach swego powiatu, jeżeli ta czynność przez Wydział krajowy została mu powierzona;
- 5) rozstrzyga spory i rekursy w sprawach dróg gminnych;
- 6) w razie zaniechania drogi powiatowej lub gminnej przeprowadza całą czynność w §. 9 przepisana.

§. 28. O potrzebie nowej drogi gminnej dla zewnętrznej komunikacji stanowi rada gminna za porozumieniem się z przełożonym obszaru dworskiego i za zgodą wydziału powiatowego.

W razie niezgodności zdań rozstrzyga Wydział krajowy.

Zwierzchność gminna razem z przełożonym obszaru dworskiego prowadzą cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg gminnych, do nich należy staranie, aby drogi gminne w dobrym stanie były utrzymywane.

W miejscowościach, w których obszar dworski wcielony jest do gminy, zakres

klas, a mianowicie mieliśmy ich 3. klasy, właściwie dwie klasy, tj. urzędy (kasy) zbiorowe (Samlungskassen), zaliczone do I. klasy i urzędy podatkowe tak zwane II. i III. klasy, z których urzędy pod. III. klasy były co do agend mniejsze od urzędów pod. II. klasy. Przy urzędach zbiorowych byli poborcy i kontrolorzy w IX. a względnie X. randze, lecz mieli I. klasę tej rangi; przy innych urzędach byli ci urzędnicy również w IX. lub X. randze, a mieli II. lub III. klasę tej rangi. Według ówczesnej organizacji płace ich rozmaicie się dzieliły, tak że poborcy w IX. randze mieli płace od 1.100 złr. do 500 złr. w. a, a stosunek ten odpowiadał ówczesnej przestarzałej organizacji płac — którą dopiero ustawa z 15. kwietnia 1873 zmieniła, ustanawiając zasadę, że płace stosują się do klasy rang.

Pomijamy tutaj wyjaśnienie ówczesnych posunięć do wyższych kategorii płac, stałych i prowizorycznych poborów i t. d., bo nie oto nam chodzi — mamy tu przede wszystkim do wykazania różnice zachodzącej między poprzednią a dzisiejszą organizacją urzędów podatkowych, aby dojść do konkluzji, że obecna organizacja wcale nie różni się od poprzedniej.

Poprzednio, do roku 1867, urzędy podatkowe ustanowione były w siedzibach sądów powiatowych, a ile było sądów, tyleż i urzędów powiatowych, z tą różnicą, że w pewnych miejscowościach, jak wspomnieliśmy, były urzędy zbiorowe t. z. I. klasy.

Ustanawiając prowizoryczną organizację urzędów podatkowych w roku

działania przełożonego obszaru dworskiego przechodzi na reprezentację gminną.

Jeżeliby organa miejscowe nie utrzymywały dróg gminnych w dobrym stanie, lub używały w sposób nieodpowiedni prestatyj i funduszy drogowych, natenczas Wydział powiatowy ma zarządzić temu w sposób stosowny, a w szczególności winien tenże w miarę potrzeby, a za zgodą politycznej władzy powiatowej, objąć bezpośredni zarząd dróg rzeczonych, w którym to razie rozporządzać będzie prestatjami, niemniej też dochodami z myta lub innymi funduszami, dla tych dróg przeznaczonymi.

Wszelkie spory i zażalenia, dotyczące objęcia dróg gminnych w zarząd Wydziału powiatowego, rozstrzyga Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

§. 31. Ustawa drogowa nie obowiązuje miast Lwowa i Krakowa, a w innych miastach, które opłacają podatek domowoczynszowy i dla których wydana jest ustawa budownicza z dnia 28 kwietnia 1882. Nr. 77 dz. u. kr. obowiązuje z tą odmianą, że w tych miastach zamienione będą prestatje, w §. 11 i 12 wymienione, według ceny

1867, utworzono jak to już nadmieniliśmy urzędy podatkowe w siedzibach Starostw powiatowych i w ten sposób kreowano 74 urzędów podatkowych z tem, że poprzednie urzędy podatkowe I. klasy otrzymały nazwy głównych urzędów podatkowych. Tych w roku 1867 mieliśmy w kraju dwanaście, lecz w czasie, gdy system oszczędnościowy zaprowadzano u nas na wielką skalę, zniesiono taki urząd w Wadowicach, zaliczając go do zwykłych urzędów podatkowych, tak, że dziś mamy 11 głównych urzędów podatkowych, tj.: w Krakowie, Nowym Sączu, Tarnowie, Przemysłu, Lwowie, Samborze, Stanisławowie, Kołomyży, Tarnopolu, Złoczowie i Brodach.

Otóż właśnie te główne urzędy podatkowe, odziedziczywszy czynności kas zbiorowych, miały podówczas, tj. w roku 1867, o wiele więcej czynności do załatwiania niż zwykłe urzędy podatkowe, zaczem też słusznie personal urzędów takich był o wiele liczniejszy od innych urzędów podatkowych, a w uwzględnieniu większej pracy i odpowiedzialności przyznano kierownikom takich urzędów wyższe rangi t. j. poborcom VIII. a kontrolorom IX. klasę rangi.

Z czasem jednak agendy przy urzędach podatkowych wzrosły, a stało się to albo z pomnożenia agend, albo też w skutek powiększenia się ludności w pojedynczych miastach i powiatach i tem samym pomnożenia ilości kontrybuentów — skutkiem czego urzędy, które poprzednio miały mniejsze agendy, dziś prawie dorównują agendom głównych urzędów podatkowych.

Kierujące władze skarbowe, widząc

przez Radę powiatową ustanowionej na pieniądze, a wypadającą z tej zamiany kwotę pieniężną w całej gminie rozłożyła rada gminna na podstawie podatków bezpośrednich na wszystkich do prestatji obowiązanych.

W granicach tej ustawy oraz innych odnośnych ustaw i przepisów obowiązujących, wyda c. k. Namiestnictwo, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, wykonawczy regulamin drogowy, mający zarazem obejmować szczególne postanowienia o potrzebnych terminach w poszczególnych czynnościach administracyjnych, o współdziałaniu władz rządowych w czuwaniu nad dobrym stanem dróg, tudzież o przedsięwzięciu w razie potrzeby stosownych środków egzekucyjnych.

Art. II. Ustawa niniejsza obowiązywać będzie w rok od dnia ogłoszenia jej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych i ma mieć zastosowanie do odnośnych postanowień ustawy o publicznych dojazdach kolejowych z dnia 15 kwietnia 1881 dz. ust. kraj. Nr. 46.

Art. III. Wykonanie ustawy niniejszej polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

ten wzrost, a ulegając, bodaj częściowo, słusznym ze wszech stron odzywającym się skargom na przeciążenie pracą, widziały się zniewolonemi, postarać się o jakie takie pomnożenie sił roboczych u rzeczonych urzędów, nie zastanawiając się atoli nad kwestją słuszości, ażali przełożeni takich urzędów nie mają też większej odpowiedzialności i więcej pracy niż poprzód.

Przykładowo tylko wymieniamy, że urzędy podatkowe w Wadowicach i Brzeżanach wskutek ustanowienia sądów obwodowych w tych miejscowościach, zostały znacznie więcej obciążone czynnościami depozytów sądowych, czem samem, przy uwzględnieniu wzrostu ludności, urzędy te co do rozmiaru pracy stoją dziś na równi z głównymi urzędami podatkowymi; a urząd podatkowy w Drohobyczu, ma wskutek rozwoju przemysłu naftowego w tym powiecie, a w dalszem następstwie rozrostu handlu i ludności, również prawie dwa razy tyle pracy niż w roku 1867.

A chcąc tymi przykładami iść dalej, moglibyśmy zestawić cały szemat tych urzędów, które dziś co do rozmiaru prac prawie na równi stoją z głównymi urzędami podatkowymi.

Otóż z tego okazuje się, jak naglącą jest gruntowna reorganizacja urzędów podatkowych, aby zadosyć uczynić zasadzie słuszości, a to raz aby uporządkować agendy urzędów podatkowych, i ulżyć w pracy i tak już obciążonym urzędnikom, a powtóre, aby urzędy podatkowe, które dziś do mniejszych są zaliczone, jednakże co do rozmiarów agend stoją na równi z głównymi urzędami podatkowymi, także pod względem płac i klas rangi ich urzędników zrównać z tymiż głównymi urzędami pod., a tem samem dać wyraz zasadzie słusznego i należytego wynagradzania prac urzędników a zatem pomnożyć co do nich ilość urzędników VIII. a względnie i IX. rangi.

Pomnożeniem tych rang stało by się zadosyć życzeniu autora korespondencji pod napisem „Główne urzędy podatkowe“ w numerze 18. „Urzednika i Prawnika“ umieszczonej.

Tę też kwestję przedstawiamy uważając władz kompetentnych, które jednak, o ile nam wiadomo, w tej chwili wcale jej nie stawiają na porządku dziennym. Dla tego także podajemy tutaj myśl, czy nie byłoby na czasie, by sami urzędnicy podatkowi poruszyli kwestję tę w obec nowej Rady państwa, odnośnie do petycji w poprzedniej kadencji wniesionej, zwłaszcza że ta mimo dość przychylnego jej i w komisji budżetowej i w pełnej Izbie

przyjęcia (porówn. sprawozdanie o niej komisji budżetowej w num. 9. i 10. tego pisma z r. 1884 zamieszczone) u Rządu żadnego dotąd nie odniosła praktycznego rezultatu.

Będąc zaś już przy kwestji pomnożenia wyższych rang urzędnikom podatkowym — poruszymy tutaj także stosunki głównych urzędów podatkowych we Lwowie i Krakowie, i zastanowimy się, czy nie należałoby według słuszości utworzyć wyższe rangi t. j. przynajmniej VII klasę rangi przy rzeczonych, jak się okaże, skomplikowanych urzędach.

Będzie to przedmiotem następnego artykułu.

W. D.

Praktyka administracyjna.

Zgasięcie skutków wyroku karno-sądowego według noweli karnej z 15 listopada 1867 nie jest decydującem przy ocenieniu nieskazitelności życia człowieka po myśli postanowień o służącym gminie prawie wydalania.

Rada gminna w N. doszła urzędownie do wiadomości, że Herman W., kupiec w N., ojciec trojga słuźnych dzieci, przynależny do L. na Węgrzech: a) wyrokiem sądu powiat. m. del. w N. z 17. października 1881 r. l. 2177 za przekroczenie z §. 411 k. k. na grzywnę 40 złr., b) przez kr. węg. Sąd w K. za kradzież na ośmiomiesięczne więzienie, i c) wyrokiem sądu obwod. w N. z 20. września 1883 l. 4330 za występek zawinionej krydy na czteromiesięczny ciężki areszt został skazanym.

Na tej podstawie uchwaliła Rada gminna na posiedzeniu z dnia 12 sierpnia 1884 wydalic Hermana W., co mu rezolucją z d. 14 sierpnia 1884 r. l. 1371 oznajmiono.

W zażaleniu przeciw temu zarządzeniu do Starostwa w N. wniesionem, zaznaczył W. przedewszystkiem, że jako kupiec i właściciel realności, opodatkowany kwotą 42 zł., jest uczestnikiem gminy i dla tego nie może być wydalonym. Ukaranie zaś za kradzież nastąpiło przed zwyż 10 laty poza jego teraźniejszą siedzibą, w Węgrzech, a nadto skutki onegoż dawno już zgasły według §. 6 noweli karnej z r. 1867. To samo znaczy się także o obu dalszych karach, które już dlatego życia jego nie mogą uczynić poszlakowanym, że nie wywołały publicznego zgorznienia.

Przedkładając to zażalenie gminą nadmienila także, iż powszechnie jest wiadomem że W. trudni się czynnościami lichwiarskimi, i że w ogóle złą ma sławę.

Starostwo orzeczeniem z d. 11 grudnia 1884 r. l. 12895 potwierdziło uchwałę wydalenia, ponieważ W. za zawinioną krydę został skazanym, przeto nie może wykazać, iżby nieskazitelny żywot prowadził.

Namiestnictwo orzeczeniem z 13 lutego 1885 r. l. 1758 przychyłając się do rekursu W. wzbronilo wykonania uchwały wydalenia, „ponieważ w myśl istniejących ustaw gmina obcemu pobytu w niej dla braku nieskazitelnego żywota wtenczas tylko wzbronit może, gdy może mu być wykazanem życie poszlakowane w czasie

jego w teje gminie pobytu, co tutaj nie zachodzi, gdy skazanie go za zbrodnię kradzieży nie w czasie jego (od r. 1875 trwającego) pobytu w N., lecz przedtem nastąpiło, ponieważ dalej co się tyczy skazania go wr. 1883. za zawinioną krydę, szkodliwe onegoż skutki, zatem także postanowione w §. 11. ust. gm. *) szkodliwe skutki poszlakowania, po myśli ustawy z 15. listop. 1867 zgasły już z końcem kary, t. j. z dniem 24. marca 1884. r.; ponieważ wreszcie uczyniony mu zarzut, iż trudni się czynnościami lichwiarskimi, nie został doowiedzianym.“

Od tego orzeczenia rekurowała gmina N., wychodząc z zapatrywania, że mimo ustania ustawowych skutków czynu karygodnego przecież nadal trwają skutki jego naturalne, t. j. skaza na sławie, poszlakowanie.

Ministerstwo spraw wewn. przychyłając się do rekursu gminy N., zniosło zaskarżone orzeczenie namiestnictwa i przywróciło zarządzone przez gminę dn. 14. sierpnia 1884 r. l. 1371 wydalenie Hermana W., „ponieważ H. W. w r. 1883 za występek zawinionej krydy został skazanym, przeto w czasie pobytu swego w N. nie prowadził życia nieposzlakowanego, zatem też po myśli §. 11. ust. gm. pobyt w obrębie tej gminy może mu być wzbronionym.“

(Orzec. min. spr. wewn. z 3. maja 1885. r. l. 6626.)

Uwaga Redakcji. Nie od rzeczy będzie zwrócić tutaj uwagę, jak Trybunał administracyjny odnośnie do służącego gminie prawa wydalania (§. 10. gal. u. gm.) rozumie wyrazy „nieskazitelny żywot.“ Wypowiedział on w orzeczeniu swem z dnia 17. paźdz. 1879 r. l. 2003. (Zb. Budw. tom III. N. 590) co następuje:

„W mowie potocznej znaczy nieskazitelny tyle co wolny od publicznej bezczeszcącej nagany. Nie można przypuścić, iżby ustawodawstwo gminę uczynić chciało sędzią obyczajów poszczególnych członków w prywatnem ich życiu, poruczyło ono jej li tylko strzeżenie interesów publicznych. Póki tedy czynność czyja, chociaż nie odpowiada prawidłom moralności, przez publiczne zgorznienie lub narażenie moralności publicznej nie sięga ujemnie w życie gminne i pozostaje sprawą życia prywatnego usuwa się ona z pod kompetencji władz. O życiu przeto poszlakowanem po myśli ustawy gminnej powodującym dla gminy prawo wydalania, wtenczas tylko można by mówić, gdy odnośna osoba z powodu sądowego lub policyjnego ukarania lub z powodu stosunku niemoralnego, wywołaniem publicznego zgorznienia straciła charakter nieskazitelności.“

Zasady orzeczeń władz centralnych.

(Orzeczenia Tryb. adm.)

107. [Do §§. 8. i 22. gal. ord. wyb. powiat.] Tabularnym posiadaczom indywidualnych części byłej posiadłości dominikalnej, stanowiących każda osobne ciało tabularne, nie można odmówić nprawnienia do osobnych głosów przy wyborze członków rady powiatowej z grupy gmin wiejskich. — (Orz. Tr. adm. z 18 marca 1885 r. l. 778. — Budw. 2458).

108. [Do §§. 18 i 32; 19, 22 i 27 czeskiej (§§. 16, 31; 17. 21 i 25 galic.) ord.

*) §. 10. galic. ust. gm. (Red.)

wyb. gm.]. Zarzuty przeciw wpisom do list wyborczych są według §§. 18 i 32 czeskiej (§§. 16 i 31 galic) ord. wyb. gm. przedmiotem postępowania reklamacyjnego i nie mogą być już czynione przy nastawianiu na ważność postępowania przy wyborach. Przedsięwzięcie dalszego ciągu aktu wyborczego (obliczenia głosów) w innym dniu lub miejscu aniżeli do tego ogłoszonych należy podać do wiadomości wyborców. — W danym wypadku nie stało się to, owszem przedsięwzięto obliczenie głosów w innym aniżeli pierwotnym lokalu wyborczym. nie wydawszy żadnego zarządzenia, by wyborcy otrzymali wiadomość o tej zmianie lokalu i o przystępności onegoż, co tem większe ma znaczenie ile że dochodzeniami stwierdzono nieprawdziwość wielu przyjętych pełnomocnictw. — (Orz. Tr. adm. 12. marca 1885 r. l. 610. — Bud w. 2450).

109. [Do §. 20. ust. o swojsz.] Do zwrotu zaliczek na koszt podróży i wsparć pieniężnych, jakie gminy miejsca pobytu przyjezdnym obcym ubogim w wypadku natychmiastowej potrzeby według §. 28 ust. o swojszcz. wypłaciły, obowiązana jest gmina w której ci obcy mają prawo swojszczyzny. Gminy miejsca pobytu wszystko uczyniły co dla strzeżenia interesów gminy swojskiej uczynić były powinny, jeżeli obcemu udzieliły wsparcia za uzasadnionem wykazaniem natychmiastowej potrzeby i li tylko na podstawie oryginalnej karty swojszczyzny, a nadto gminę swojską zaraz o wypadku tym uwiadomiły. W wypadkach takich nie istnieje ustawy obowiązek gmin, dostawienia ubogiego do miejsca swojszczyzny bezpłatnie furami. — (Orz. Tryb. adm. 20. lut. 1885 r. l. 505. — Bud w. 2420)

110. [Do ustawy z 17. lut. 1873 r. N. 25 Dz. pr. p.] Magistrowie i patronowie chirurgji ani z dyplomu ani też z ustawy nie mogą domagać się prawa używania tytułu „lekarza“. Powołana pod tym względem ustawa z 17. lutego 1873 r. N. 25 dz. pr. p. odnosząca się do praktyki chirurgów (Wundaerzte) prędzej służyć może do odparcia aniżeli do poparcia podniesionych zarzutów, gdy właśnie w tej ustawie różnica między różnymi kategorjami chirurgów z jednej a lekarzy z drugiej strony szczególnie jest zaznaczoną i utrzymaną i gdy ustawa ta, znosząc w §. 1. istniały dotąd zakaz w moc którego chirurgom (patronom, magistróm i doktorom chirurgji) nie wolno przedsiębrać kuracyj wewnętrznych jeżeli w miejscu lekarz się znajduje, w następnym §. 2. praktykę na podstawie dyplomu chirurgicznego wykonywaną jako chirurgiczną oznacza — (Orz. Tr. adm. z 18. marca 1885 r. l. 785. — Bud w. 2457)

111. [Do pat. obwieszczonego ustawę przem. z r. 1859 i §. 15. now. przem. z r. 1883]. Do utworzenia „bióra wywiadowczego ku udzielaniu wiadomości o stosunkach kredytowych firm“ koncesja nie jest wymagana. Pojęcie pośredniczenia w interesach prywatnych według ustępu V. lit. f. pow. pat. obw., należy ściśle tłumaczyć, ponieważ rozchodzi się o postanowienie wyjątkowe, można je tedy do takich tylko stosować wypadków, w których rozchodzi się wprost o pośredniczenie w poszczególnych oznaczonych czynnościach między pewnymi oznaczonymi osobami, nie wolno je tedy rozszerzyć na wypadki, których zwykłe wyrażenie się prawnicze (juristischer Sprachgebrauch) nie uważa jako „pośrednictwa“. Zaś według ustawy przem. rzeczzone przedsiębiorstwo nie może jako do koncesji przywiązane być uwa-

żane, ponieważ nie da się podciągnąć pod żadną z przemysłowości jakie §. 15 ust. z 15 mar. 1883 r. sposobem wyczerpującym (taxativ) wylicza. — (Orz. Tr. adm. z 5. lut. 1885 r. l. 2884 ex 1884. — Bud w. 2394).

Stosunki prawne urzędników państwowych.

Zasady orzeczeń Trybunału państwa i Trybunału administracyjnego. (Ciąg dalszy).

B. Orzeczenia Trybunału administracyjnego*

I. W ogólności.

1. (a) Prawa przysługujące urzędnikom państwowym wobec państwa, a wynikające ze stosunku służby państwowej, są (pominąwszy wypadek kontraktu służbowego) z natury rzeczy przedmiotem ustawodawstwa i ztąd też takowe także zanim istniały te różniejsze urzędzenia konstytucyjne zawsze w drodze ustawodawczej przez najw. postanowienia lub przez rozporządzenia nadzworne w urzędowych zbiorach ustaw zamieszczone bywały urządzane. — (b) Postanowienia o ustanowieniu terminów zawitych (przekluzyjnych), których zaniedbanie utratę pretensyj urzędnika za sobą pociąga, obecnem li tylko w drodze ustawodawczej mogą być wydane. — (Orzec. z 15. grudnia 1882 r. — N. 1594.)

II. Stosunki swojszczyzny u urzędników.

2. Stale (definitiv) ustanowionych urzędników straży skarbowej pod względem nabycia prawa swojszczyzny uważać należy na równi z urzędnikami państwowymi (Orz. 9. maja 1878 r. — N. 262).

3. Prowizoryczna ustawa gminna z 17. marca 1849 do nabycia przynależności w gminie przez otrzymanie w niej urzędu państwowego nie wymaga, by nadawanie tego urzędu było stałym, lecz jedynie, by takowe urzędnikowi ciągle zamieszkanie wskazywało. — (Orz. 22. stycznia 1879 r. — N. 404.)

4. Faktyczna nie zaś nominalna siedziba urzędowa jest według §. 13. prow. ust. gm. z 17. marca 1849 r. decydującą dla przynależności urzędnika państwowego. — (Orz. 16. kwiet. 1879 r. — N. 468)

5. Pod wyrazem „urzędnicy państwowi“ nie rozumie się (pod względem otrzymania prawa swojszczyzny) także należących do kategorji sług. — (Orz. 20. czerwca 1879 r. — N. 518).

6. (a) Ustanowionym za złożeniem przysięgi służbowej c. k. auskultantom nie przysługuje przymiot urzędników. — (b) Siedzibę sądu, któremu ck. auskultant dla pełnienia służby jest przydzielony, należy pod względem przyznania prawa swojszczyzny uważać za jego stałą siedzibę urzędową. — (Orz. 31. marca 1880 r. — 2. lipca 1880 r. — N. 738. — 821).

7. Stale ustanowiony urzędnik państwowy zyskuje z objęciem swej służby prawo swojszczyzny w gminie, w której wskazaną mu jest jego stała siedziba urzędowa, chociażby służbę państwową tylko prowizorycznie miał pełnić. — (Orz. 3. września 1880 r. — N. 845).

*) Liczby zamieszczone po dacie orzeczenia oznaczają numery zbioru orzeczeń *Budwińskiego*.

8. Stale ustanowiony urzędnik państwowy według patentu ces. z 24 kwietnia 1859 r. (N. 58 dz. pr. p.) przynależność w gminie, w której wskazano mu jego urzędową siedzibę, już przez zamianowanie na urząd otrzymuje, nie zaś dopiero po faktycznym objęciu funkcji z urzędem połączonych. — (Orz. 2. lipca 1881 r. — N. 1135).

9. Według §. 13. prow. ust. gm. z 17. marca 1849 r. także przez nastąpienie w drodze degradacji i przeniesienia urzędnika państwowego wskazanie stałego pobytu w gminie, nabywano w niej przynależności gminnej. — (Orz. 19. marca 1884. — N. 2062).

(C d. n.)

WIADOMOŚCI POTOCZNE.

Urząd podatkowy w Drohobyczu — pisze „Gaz. Nadniestrz.“ — mieści się zawsze jeszcze w tej samej norze na dole w ratuszu uad kanałem. Pisaliśmy już nieraz o tem, że ze względów zdrowotnych jest to po prostu lekceważeniem życia ze strony dotyczących władz, które już w rozmaity sposób mogły być przyjść do tego przekonania, iż lokalności te szkoda zarówno zdrowiu urzędników tamże pracujących, jako i publiczności, stykającej się z tym urzędem. Co do publiczności, to ta niebawem tam wcale częściej nie będzie, bo czasy obecne tak ciężkie, doprowadzą już niezadługo do tego, że nie będzie z czego płacić podatków, ale urzędnicy podatkowi nie tylko że na tem nie zyskują, ale owszem tracą, bo z przystaniem zaległości podatkowych, wzmagają się u nich egzekucyjna praca, która zresztą i dziś dosięga możliwych granic, tak, iż trudno właściwie zrozumieć, jak ci ludzie podążają teje w tak niezdrowym pomieszkaniu. Trzeba też widzieć te wybladłe postacie, pozabawione cery, zdrowia i chęci do życia. Mówią, iż ostatni pobyt Namiestnika w Drohobyczu wpłynął korzystnie na rozwój tej sprawy, tak naglej — dotychczas jednak rozpisuje się jedna oferta za drugą i zjeżdża jedna komisja za drugą, a Urząd podat. pozostaje zawsze w tej samej norze, i to lata całe. Zwracamy uwagę władz dotyczących na tę niewłaściwość.

Nominacja prezydenta c. k. sądu obwodowego w Rzeszowie — pisze „Przegląd Rzesz.“ — ma. jak nam donoszą, niebawem nastąpić. Co do osoby przyszłego prezydenta różnie krążą wieści, które jako tem zawilsze się przedstawiają, że obecnie w Galicji dwa sądowne krzesła prezydjalne są do obsadzenia, a mianowicie wskutek przejścia w stały stan spoczynku pana Leonarda Jarosza, prezydenta w Nowym Sączu i przez śmierć ś. p. Ludwika Mory Korytowskiego w Rzeszowie. Jedną z posad ma otrzymać, jak nam piszą z Krakowa, p. Radca Szmydziński, który w ubiegłym tygodniu odebrał potwierdzenie na tymczasowego kierownika c. k. sądu obwodowego w Rzeszowie i zaproszenie do ubiegania się o prezydenturę. Jako kandydatów wymieniają także p. Lubaszka, radcę sądu kraj. w Krakowie i p. Brasona, prokuratora tamże.

Zemsta sowy. „Ami dn peuple“ podaje ciekawy fakt zemsty, dokonanej przez sowę na człowieku: Młody chłopak spostrzegłszy gniazdo w starym dębie, i ulegając powszechnemu uprzedzeniu do sów, pozabijał młode, już dość

dnze piskleta. Następných wieczorów, gdy wyrostek ów powracał z pola, widziano samca zawsze krążącego około jego domu. Powta rzało się to przez 6 dni, aż nareszcie siódmego dnia w chwili, gdy chłopak wychodził z domowstwa na wieś, ze szczytu drzewa spuściła się nagle sowa i pazurami wyrwała mu prawie całkiem lewe oko. Biedak zawałał o pomoc i padł bez zmysłów, a sowa znikła w ciemności. Oko stracił na zawsze. Niechaj to będzie przestro gą dla naszych lekkomyślnych chłopców, którzy się jeszcze gniazd ptasich szanować nie nauczyli!

Wróble w armacie. W Woolwich znaleziono w czerwcu r. b. w wyżłobieniu osi lawety dziewięciokalibrowego działą, używanego codziennie rano i wieczór na dawanie sygnałów. gniazdo wróbli z pięcioma młodemi. Huk działą, jak się pokazuje, nie spłoszył odważnych ptasząt podczas wysiadywania, a i teraz po od kryciu ich swobodnie sobie wylatują i powracają do gniazda, nie troszcząc się o nic tylko o wychowanie swych dzieci. Wydano też rozkaz, aby rodzina rycerskich wróbli pozostawioną była w swojej wojennej siedzibie, gdzie z pewnością bezpieczniejszą będzie, niżli między spokojnym ludkiem.

Przyjaźń u zwierząt Do angielskiej gazety „Bazar and Mart“ opisał pewien przyjaciel zwierząt następujące spostrzeżenie: Mam u siebie w domu srokę i kawkę, które razem się wychowały i razem w ogrodzie wolno sobie chodziły. Nie dawno brakło w ogrodzie kawki, gdyż na wołanie nie przyszła do mnie jak zwykle, sroczka zaś siedziała na murze ogrodowym i nie chciała zleźć. Podąłem jej pożywienie i zauważyłem, że sroczka nie spożyła go, lecz zeskoczyła z niem do ogrodu sąsiada. Gdy się to powtórzyło dnia następnego, przekonałem się na miejscu, że kawka wpadła do głębokiego dołu w ogrodzie sąsiada a nie mogąc się ztamtąd wydobyć, żywioną była przez srokę, która nie tylko swe pożywienia nosiła, lecz z murn nad jej nieszczęsnem położeniem czuwała.

Ogrody w Japonii. Z wyjątkiem ogrodu w klasztorze buddystów Hangstee w Chinach nigdzie nie istnieje nic podobnie ekscentrycznego jak ogrody w Japonii. Krzakom i drzewkom nadają tam kształty kobiet i mężczyzn, dopełniając formy przez umiejętne zastosowanie kartonu lub malowanego drzewa; zbroje lub suknie zastąpione są liśćmi i kwiatami znakomicie ułożonemi. Jedno z takich drzewek przedstawia olbrzymi wachlarz, dwa inne most z łodzią płynącą spodem, dalej park miniaturowy wraz z zachodzącym słońcem, wyobrażonym za pomocą złożonych kwiatów. Spacerujące Chinki, rozmaite zwierzęta, przeważnie zające i króliki, są także w ten sam sposób oryginalne naśladowane.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

(z urzęd. „Gaz. lw.“ po dzień 20. Października 1885 r.)

Mianowania: Kancelistami sądów kole gialnych: Józef Smoleń kancelista sądu pow dla prowadzenia ksiąg grunt. w Szczercu, dla Lwowa; Józef Konik, dla Przemysła; Wojciech Boziak, dla Złoczowa i Gustaw Adolf Piara, dla Przemysła. — Kancelistami sądów pow. Antoni Sajewicz, dla Podhajec; Jakób Drewko dla Sokala; Wilhelm Kampa, dla Żydaczowa; Feliks Chomiak, dla Glinian; Filip Piecuch dla Buska i Klemens Łukaszewicz, dla Dela-

tyna. — Kancelistami dla prowadzenia ksiąg grunt.: Stanisław Antoni Kucharski kancelista sądu pow. w Żydaczowie, dla Żydaczowa; Stanisław Pilikowski, kancelista sądu pow. w Łopatynie, dla Łopatyna; Konstanty Szczurko kancelista sądu pow. w Podhajcach, dla Krakowca; Józef Ebner, dla Manastarzysk i systemizowani dyetariusze Tabuli kraj. we Lwowie: Konstanty Gottwald, dla Radziechowa; Władysław Łucek, dla Szczerca; Kasper Jan Magoński, dla Husiatyna; Leon Suchaniewicz, dla Horodenki i Franciszek Ksawery Białowas dla Peczeniżyna. — Albin Wiktor Kucharski, kancelista sądu obw. w Przemysłu, adjunktem kancelaryjnym sądu obw. w Samborze. — Hilary Lubieniecki kontrolor poczt., zarządca urzędu poczt. w Rzeszowie. — Felicjan Stankiewicz, adjunkt podatk., asystentem przy główn. magazynie sprzedaży tytoniu i stempli we Lwowie. — Aleksander Kmickiewicz praktykant sąd. auskultantem sąd. w okręgu wyż. s. kr. Lwowskiego. — Bronisław Pawłowski, docent pryw., nadzyczajnym profesorem technologii chemicznej w szkole politechnicznej we Lwowie. — Pawlin Muszyński, sędzia pow. w Tyśmienicy, sekretarzem Rady przy sądzie obw. w Złoczowie. — Adjunkci sąd. Karol Nemetz we Lwowie, Edward Późniak w Brze-

żanach i Filemow Wichański w Samborze, sędziami pow. pierwszy dla Nowegosioła, drugi dla Gwoźdzca, a trzeci dla Tyśmienicy. — Dr. Tadeusz Wyrobisz, auskultant, adjunktem sądu pow. w Kolbuszowej.

Opróżnione posady: Lekarza miejskiego w Glinianach; podania do Zwierzchności gminnej w Glinianach, do 15. Listopada r. b. (233). — Inspektora policji przy urzędzie miejskim w Rzeszowie; podania do Magistratu miasta Rzeszowa do 15. Listopada r. b. (234). — Lekarza w miasteczku Kozowie, siedzibie s. pow. powiecie Brzeżańskim; podania do Zwierzchności gmin w Kozowie, do 15. Listopada r. b. (136). — Dyrektora Zakładu dla sierót i ubogich w Drohowyżu, podania do Administracji centralnej fundacji ś. p. Stanisława hr. Skarbka we Lwowie, do 15. Listopada r. b. (239). — Rządcy szpitala powszechnego w Stryju, podania do Magistratu w Stryju do 1. Grudnia r. b. (239).

Wyszczególnienia: Seweryn Prexell, radca lwowski wyższ. s. kr., tytuł i charakter radcy dworu. — Franciszek Steyskal, radca krakowski wyższ. s. kr. tytuł i charakter radcy dworu.

Oryginalne
Singera maszyny
do szycia

na spłatę ratami
G. Neidlinger
Lwów ul. Kopernika 1. 2.

Wydawnictwo księgarni
GUBYNOWICZA I SCHMIDTA
we LWOWIE:
„DZIEŁA ADAMA MICKIEWICZA.“
Najtańsze ze wszystkich dotychczasowych
wydanie stereotypowe
ułożone w chronologicznym porządku według wskazówek
Prof. Dra A. Małeckiego.

Cena 4 tomów zbrozur. 4 złr. 60 ct., w oprawie w płótno 5. złr., ze złotymi wyciskami 6 złr. 60 ct. z przesyłką pocztową o 40 ct. więcej.

Należytość można uiszczać w połowie 2 złr. 30 ct. przy odbiorze tomu Igo i IIgo, resztę przy odbiorze tomu IIIgo i IVgo.

Oprócz powyższego wydania, znajduje się również edycja poprzednia w 6ciu tomach za 10 złr. 80 ct., w oprawie w płótno angielskie ze złożonymi wyciskami 13 złr. 80 ct.

Świeżo wyszedł z pod prasy
Zeszyt IV.
Zbiorn ustaw i rozpp. państw. i kraj.
J. A. HIBLA
obejmujący:
Rzporządzenia wykonawcze do ustawy robotniczej,
tudzież
najnowsze uzupełnienia ustawy przemysłowej.
Skład w księgarni J. MILIKOWSKIEGO (P. STARZYKA.)
Cena 36 cent.

Właśnie opuściło prasę w Krakowie, nakładem
M. TAFFETA (ul. Szpitalna 1. 8.),

dziółko pod tytułem:

USTAWY ZASADNICZE Cesarstwa Austrjackiego

wraz z Statutem krajowym i wyborezą ordynacją sejmową król. Galicji, Lodomerji i W. Ks. Krakowskiego, z dodaniem przepisów stanowisko prawne Kościoła katolickiego w Austrii określających, zebrał i wydał

Dr. Alfred Schlichting.

Cena 1 zł. 80 ct. w. a.

Dr. Leon Geller
wydawca i redaktor czasopisma:
„Oesterr. Centralblatt für die
juristische Praxis“,
Obrońca w sprawach karnych,
utrzymuje swe bióro w Wiedniu,
Śródmieście I. Renngasse 13.